

Paulus (Paul) Aarts

Kamp Haaren nr 2579

★ 4 oktober 1923 Soerendonk (Gastel)

† 2 april 2020 Budel

Getrouwd op 31 mei 1966 te Rome met

Nelly Duisters

★ - †

2 zonen

Dionisius (Don) Aarts

Kamp Haaren nr 2581

★ 10 nov 1921 Soerendonk (Gastel)

† 16 dec 2006 Budel

Getrouwd met

Marianne Vos

★ 09 nov 1923 Budel † 25 maart 2002 Budel

2 dochters

Nadat Paul in juni 1943 eindelijk weer werk gevonden had, nu bij de Zinkfabriek in Budel, kreeg hij na 4 dagen werken bericht dat hem hiervoor geen "Ausweis" werd verstrekt en dat hij zich volgens het "Plan-Sauckel" bij het Gewestelijk Arbeidsbureau moest melden voor de "Arbeitseinsatz" in Duitsland, (Fritz Sauckel werd eind 1946 in Neurenberg opgehangen).

Dit was voor hem het moment om te verdwijnen. Hij kreeg van de Belgische Witte Brigade (het verzet) een Belgische pas en kon daardoor onderduiken, eerst in Lozen, later in Brussel en Herentals. In Brussel verbleef hij in een woning van de Gendarmerie, post Etterbeek, waar toevallig zijn oom de scepter zwaaide.

Toen het in het zuiden van Nederland (tijdelijk) wat rustiger leek wat betreft de razzia's, keerde hij in begin 1944 terug naar huis. De vrijheid duurde echter niet lang. **Op zondag 16 januari 1944 werd Paul, samen met zijn broer Don,** als onderduiker gearresteerd en de dag daarna met vele anderen naar de Polizegefängnis te Haaren overgebracht. In de nacht van zondag op maandag kon hij op een kruk zitten en in Haaren moest hij die dag tot 's avond 11 uur in een grote zaal met zijn gezicht tegen de wand gaan staan. In deze zaal, waarin 128 gevangenen zaten, kon hij 's avond een dunne, met zeegras gevulde matras pakken, deze op de grond leggen en proberen te slapen. Iedere dag een andere matras. Ze werden na de nacht in een hoek van de zaal opgestapeld. Deze zaal was de eerste zes weken zijn onderkomen, zonder douche of bad, zonder verschooning. Je kunt je voorstellen hoe onhygiënisch dit verblijf was. Schurft kwam er voor, alhoewel niet veel.

Al snel was duidelijk dat zijn grootste vergrijp niet was dat hij onderduiker was, maar wel het bezit van een Belgische pas. "Da steckt gewöhnlich mehr dahinter", zo werd hem meermaals gezegd en daarom verhuisde hij op 29 februari naar de cel (eerst cel 119, later cel 117). Zijn gevangen nummer was 2579.

Paul kwam in mei 1944, samen met Don (Dionisius), in het "Arbeitskommando" (voor 95% bestaande uit communisten van het concentratiekamp Vught *) waarbij hij moest helpen bij het lossen van kolen, schoon maken van grote verwarmingsovens, plaatsen van prikkeldraadversperringen en reinigen van Kübels (latrines) uit de cellenafdelingen. Maar de langste tijd werkte hij in de "Stubedienst" waar hij de kamers van de Gestapo-officieren moest schoon houden, o.a. van "Sacharbeiter" (rechercheurs) en code-specialisten, wier namen worden genoemd in het boek van Jelle Rep over het Englandspiel.

**) De eerste groepen gevangenen voor het "arbeitskommando" kwamen uit Kamp Amersfoort, vandaar ook de naam "Amersfoorters". Na de opening van Kamp Vught (januari 1943) werden veel gevangenen uit Kamp Amersfoort (wat toen - tijdelijk - werd gesloten) overgebracht naar Kamp Vught. (KKO)*

Hier lag zijn kans om naar de Engelse radio te luisteren. Zo wist hij op 6 juni 1944 om 08:10 's-morgens reeds dat de invasie in Normandië begonnen was. Belangrijke berichten werden door hem doorgegeven aan gevangenen werkzaam in de Tischerei (meubelmakerij). Deze zorgden voor het verder doorsluizen van het nieuws naar de cellen-afdelingen. Zo zijn ook de gevangenen in de cellen gelukkig snel op de hoogte geweest van de invasie. In de Tischerei werd, op basis van Paul's berichten, op een grote kaart het verloop van het Oostfront en later ook van de invasie bijgehouden.

De kamers waar hij werkte waren gemeubileerd met meubelen van weggevoerde joden. Namen en adressen stonden vaak nog aan de onder- of achterkant genoteerd. In de kamers zag hij ook verslagen van verhoren van gevangenen. De betreffenden moesten het uitgetypte verslag ondertekenen. De laatste zin van zo'n verslag eindigde vaak met: "das ich mit der Todesstrafe zu rechnen habe".

Op 5 september 1944, Dolle Dinsdag, waren de Duitsers van slag. Reeds in de nacht was men begonnen met overbrenging van de “zwaarste” van de ± 650 gevangenen naar het Kamp Vught. Dit ging in de ochtend door totdat tegen 11 uur het “Arbeitskommando” aan de beurt was. Zij moesten aantreden en zonder enige herkenbare strategie werden zij in twee groepen verdeeld. Een groep moest de vrachtwagens in, richting Kamp Vught. De andere, waartoe Paul behoorde, bleef in Haaren om het kamp zo mogelijk te ontruimen. Hoe noemt dit voor zich een echte geluksdag, omdat de naar het Kamp Vught overgebrachte gevangenen nog dezelfde week naar Duitse concentratiekampen, zoals Bergen-Belsen, Sachsenhausen en Ravensbrück zijn weggevoerd en waarvan men binnen 8 weken reeds de eerste berichten van overlijden ontving.

In de week van 5 september 1944 hoorden zij alle dagen de artillerie van de Geallieerden en zagen zij het door vliegtuigen beschieten van de over de weg Tilburg-Den Bosch wegvlochtende Duitsers. Maar de Geallieerden zouden hen niet op tijd bereiken want op maandag 11 september gingen zij op transport naar kasteel 't Joppe in Gorssel, gelegen tussen Zutphen en Deventer. De tocht was gevaarlijk vanwege beschietingen door Geallieerde vliegtuigen. Daarom moest op het voorspatbord van elke vrachtwagen een waarnemer zitten die direct alarm kon geven. Zij moesten dan dekking zoeken bezijden de weg, hetgeen ook een paar maal is gebeurd. 't Joppe zou dus het nieuwe onderkomen worden. Slapen in 't stro, maar niet lang, want op zondag 17 september landden Geallieerde troepen in en rond Arnhem. Drie weken zou het maar duren, doch in die drie weken op zondag 24 september zou de Gestapo van 't Joppe toch nog 6 gijzelaars in Gorssel vermoorden. De leden van het executiepeloton waren na afloop goed gemutst; alsof ze een routineklus gekaard hadden. Zij kregen op het kasteel een uitgebreide warme maaltijd met veel “Schnaps” want dat hadden ze wel verdiend, zo meenden zij. Paul moest de bediening verzorgen. Het werd “te warm” in Gorssel met veel “Pantzer” in de bossen rond het kasteel en niet ver van Arnhem en daarom werd een veiliger plek gezocht. Het werd de villa De Hoge Boekel in Enschede, eigendom van de textielfabrikant Van Heek. In Enschede hadden zij relatief veel bewegingsvrijheid. Zij zaten niet achter prikkeldraad of erger. Wel gold: als iemand zou weglopen en hij werd ge gepakt, dan zou hij meteen worden doodgeschoten. Maar waar zou je naar toe vluchten; geen kennissen, geen familie, de bevolking had het sowieso al moeilijk, geen openbaar vervoer meer en het zuiden was reeds een paar weken bevrijd.

De Gestapo-eenheid van de De Hoge Boekel had tot taak de levering van vlees, vleeswaren en vleesproducten aan verschillende Gestapo-eenheden in Noord- en Oost-Nederland en het vervullen van speciale opdrachten. Zij beschikten over plusminus 130 varkens en 30 koeien. Vee en voedsel werden gehaald uit in beslag genomen boerderijen.

Een zwarte dag was ook 21 november 1944. Een bommenwerper werd om ± 12 uur 's middags na een missie naar Merseburg (Duitsland) in de buurt van Enschede neergehaald. De negen bemanningsleden konden zich met de parachute redden. Een van hen echter kwam in het park rond de villa De Hoge Boekel terecht.

Chef-kok Fischer wist wel wat er met deze piloot moest gebeuren: “Mach ein Loch und steck ihm lebend hinein”. Hij werd echter in de kelder gevangen gezet, kreeg (om herkenning te voorkomen) burgerkleren aan en werd 4 uur later per auto naar de bosrand achter de villa gevoerd. Bij het uitrusten werd hij met een nekschot vermoord.

's Avonds zaten 2 Gestapo-agenten nog met het gele zand aan hun laarzen in de eetzaal. Zij hadden het graf gedolven. Het kwam hen nog duur te staan. De moord heeft de kleine groep van Paul enorm geschokt en werd 's avonds dan ook uitgebreid besproken. Vooral Don had over de gebeurtenissen in de namiddag belangrijke informatie. Zo kregen zij veel inzicht over de plek waar de piloot kon zijn begraven. Drie of vier dagen later is Paul met een collega gaan zoeken en vond een plek waar “vers” gegraven was. Dit was belangrijk, zoals na de bevrijding zou blijken.

Deze kwam op Paaszondag 1 april 1945. Nadat zij op 31 maart tegen de avond waren gevlucht naar het door de illegaliteit opgegeven onderduikadres.

Op 19 mei 1945 kon Paul naar huis met een konvoi van 24 vrachtwagens dat 380 Nederlandse officieren uit krijgsgevangenschap terugbracht naar het verzamelpunt: de Horne-kazerne in Weert.

Bron: Uittreksel uit artikel in magazine van Heemkundekring "De Baronie van Cranendonck", auteur Harrie Jaspers

VOLGNUMMER.	GESLACHTSNAAM. (Geslachtsnaam der vrouw.)	VOORNAMEN. (Voluit geschreven.)	M. (manlijk) V. (vrouwlijk) GESLACHT	Betrekking der leden tot het hoofd van het huisgezin. (Art. 24, 3e lid, sub e.)	Geboorte.		Burgerlijke Staat		Kerkgenoot- schap of vereniging met godsdien- stig doel. (te onder- scheiden volgens art. 24, 3e lid sub f.)
					Dagteekening en jaar der geboorte.	Plaats ¹⁾ der geboorte.	Tijdens de in- schrijving.	Veranderingen en hare dagteekeningen.	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
1	Aarts	Theodorus	m.	hoofd	26 Jan. 1883	Basel L.			R.K.
2	Schoemans	Anna Catharina	v.	echter	28 Oct. 1887	Basel L.			den.
3	Aarts	Johannes Wilhelmus	m.	zoon	6 Juli 1910	Soerendonk			den.
4	idem	Wilhelmus Cornelis	m.	idem	2 Mei 1911	idem			den.
5	idem	Matheus Johannes	m.	idem	27 Feb. 1913	idem			den.
6	idem	Maria Allegonda	v.	dochter	9 Aug. 1916	idem			den.
7	idem	Henri	m.	zoon	12 Aug. 1918	idem			den.
8	idem	Allegonda	v.	dochter	26 Jan. 1920	idem			den.
9	idem	Johannes	m.	vader	3 April 1924	Basel L.			den.
10	idem	Dionysius	m.	zoon	10 April 1924	Soerendonk			idem
11	Aarts	Johannes	m.	broeder	20 Mei 1886	Soerendonk			"
12	Aarts	Paulus	m.	zoon	11 Oct. '23	idem			id.
13	Aarts	Cato Juliana	v.	dochter	20 Jan. '25	Soerendonk			id.
14	idem	Anna Josephina	v.	idem	4-9-26	Soerendonk			"

Gezinskaart van Theodorus (Dorus) Aarts en Anna Catharina (Han) Schoemans
ouders van o.a. Dionysius (Don) en Paulus (Paul) Aarts, Gemeente Gastel

Bron: Regionaal Historisch Centrum Eindhoven

In Memoriam Paul Aarts 4 okt 1923*) – † 2 april 2020

Heden bereikte ons het bericht dat ons zeer gewaardeerd lid en medeoprichter van onze Heemkundekring Paul Aarts is overleden. Hij werd 95 jaar.

Op de algemene ledenvergadering van 2018 van onze Heemkundekring werd hij gehuldigd omdat hij reeds 60 jaar lid was (dus vanaf de oprichting!) van onze kring. Hij kreeg de hoogste onderscheiding van Stichting Het Brabants Heem uitgereikt door de Heer Otte Strouken-Busink.

*) Opmerking: in het artikel van de heemkundekring stond abusievelijk als geboortedatum 4 okt 1924 in plaats van 4 oktober 1923, de juiste geboortedatum van Paul. Ik heb deze datum in het artikel hierboven aangepast. (KKO).

De hoogste onderscheiding van Stichting Het Brabants Heem uitgereikt door de Heer Otte Strouken-Busink

De oprichting van de Heemkundekring anno 1957 heeft hij dus meegemaakt en bovendien was hij lid in het eerste bestuur van onze vereniging. Geboortig van Gastel vormde hij de vertegenwoordiging van die kleinste kern, dat fraaie kapeldorpje, in ons eerste bestuur.

Paul Aarts werkte vanaf 1945 zijn gehele arbeidzame leven op de Zinkfabriek te Budel-Dorplein. Bij deze grootste werkgever van Budel was hij personeels- en beleidsmedewerker bij de afdeling Personeel en Organisatie. Hierdoor heeft hij veel mensen leren kennen, en ook zijn vrouw, Nellie Duisters werkte hier. Zijn collega bij 'de Zink' Van Schendel was een van de medeoprichters van de Heemkundekring en was het zeer waarschijnlijk die Paul Aarts heeft gevraagd tot de initiatiefgroep toe te treden. Vanuit deze groep 'founding fathers' was hij enige jaren actief in het bestuur van de kring, als gewoon bestuurslid, speciaal namens Gastel.

Na zijn actieve periode in het bestuur van de Heemkundekring bleef hij de vereniging waarvan hij als enige onder ons mede aan de wieg stond, ruim tweeënzestig jaar trouw. Hij gold als een oprechte mensenmens en een boeiend verteller. Moge hij rusten in vrede.

Paul Aarts 1923 – 2020

Bron: <https://heemkundekringcranendonck.nl/2020/04/07/in-memoriam-paul-aarts-4-okt-1924-%E2%80%A0april-2020/>

Paul Aarts behoorde tot een groep “Amersfoorters”, die getransporteerd werden naar Huis ’t Joppe nabij Zwolle en daarna naar Villa Hoge Boekel nabij Enschede.

S.D. Krimminalsekretär en SS Obersturmführer Friedrich Max Detlef Beeck, Commandant van Kamp Haaren die net als ondercommandant **SS Sturmscharführer Albert Otto Blankenagel**, hebben met deze groep “Amersfoorters” op maandag 11 september 1944 Kamp Haaren verlaten en vertrokken naar een veiliger plek boven de grote rivieren. Ze hebben zich eerst opgehouden in **Huis ’t Joppe** en hebben zich daarna, eind september 1944 gevestigd in **Villa Hoge Boekel**, alwaar SS Obersturmführer Beeck commandant van het SD kantoor werd. Er blijven alleen enkele bewakers en een beperkte groep “Amersfoorters” achter in Kamp Haaren.

De groep “Amersfoorters” uit Kamp Haaren die worden meegevoerd naar Villa Hogeboekel” zijn:

Tewerkgestelden op Villa Hoge Boekel, alle afkomstig uit Kamp Haaren.

1. **Bertus van der Heul**, “Amersfoorter” in Kamp Haaren elektricien, Amsterdam, Kamp Haaren Nr 763, (beroep van origine elektricien ★1907-†1977 Amsterdam)
Woonde destijds op de Willem de Zwijgerlaan 341 in Amsterdam, getrouwd met Maria Buijs, 1 kind, Franciscus Hubertus ★1941
2. **Jacobus Rippens**, “Amersfoorter” in Kamp Haaren keuken/slager, Amsterdam, Kamp Haaren Nr 830, (beroep van origine o.a. Rijkstelegraaf ambtenaar ★1884-†1980 Amsterdam)
Woonde destijds op het Gentiaanplein 29 in Amsterdam, was ongetrouwd tijdens de oorlog en is na de oorlog in 1948 getrouwd met Johanna Walsteijn.
3. **Heinrich Albert de Haar**, “Amersfoorter” voorman, Amsterdam, Kamp Haaren Nr 278 (beroep van origine onbekend ★1903 Gelsenkirchen-†1966 Amsterdam)
Woonde destijds op de Lindegracht 211, 2-hoog in Amsterdam, ongetrouwd.
4. **Jan Fokkens**, “Amersfoorter” in Kamp Haaren schoenmaker, Groningen, Kamp Haaren Nr 878 (beroep van origine schoenmaker, ★1906 Groningen - † ?)
Hij was in 1926 te Groningen getrouwd met Geertje Ritsema.
5. **Dionisius (Don) Aarts**, “Grenzübertritt gevangene”, toegevoegd aan het Arbeitskommando in Kamp Haaren keuken/boerderij, Budel. Kamp Haaren Nr 2581 (beroep van origine landarbeider, ★1921 Soerendonk - † ?)

6. **Willem Christiaan (Bob) Scholten**, “Amersfoorter” in kamp Haaren 1e kok, Amsterdam, Kamp Haaren nr 831 (beroep van origine kok, ★1904 - †1973 Amsterdam)
Woonde destijds op de Batjanstraat 6 te Amsterdam, was ongetrouwd tijdens de oorlog en is na de oorlog in 1946 getrouwd met Jacoba Petronella Homburg.
7. **Johannes Wilhelmus van Eijk**, slager, Weert, Kamp Haaren Nr 2541
Beroep van origine onbekend. ★1923 Asten N.B. - ?
8. **Willem Speets**, “Amersfoorter” Alkmaar, Kamp Haaren Nr 3
(beroep van origine metselaar, ★1906 Nieuwe Niedorp - † ?)
In 1930 is hij in Nieuwe Niedorp getrouwd met Agatha Joman.
9. **Hendrik (Henk) Warrink**, “Amersfoorter” in Kamp Haaren schoenmaker, Heerlen, Kamp Haaren Nr 117, (beroep van origine schoenmaker, ★1908 Emmen - † ?)
Zijn ouders woonden destijds in Heerlen.
10. **Godefridus (Frits) Nijssen**, Kamp Haaren Nr 2540, in Kamp Haaren werkzaam in de wasserij, Weert. ★1916 Roermond - †
11. **Julius Hermanus Johannes van het Reve**, “Amersfoorter” Stubedienst, Enschede, Kamp Haaren Nr 590, (beroep van origine, Raadslid Enschede, ★1897 - †1969 Enschede)
Hij was in 1925 in Lonneker (Zwolle) getrouwd met Trijntje Huisman.
12. **Paulus (Paul) Aarts**, “Grenzübertritt gevangene” toegevoegd aan het Arbeitskommando in Kamp Haaren Nr 2579, Stubedienst, Budel
(beroep van origine, kantoorbediende, ★1923 Soerendonk - † 2020 Budel)
Paul Aarts was een broer van Dionisius (Don) van Aarts.

“Huis 't Joppe” iets ten Oosten van buurtschap Joppe (Gem. Gorssel) Gld.

De eerste bestemming van de groep na Kamp Haaren

Foto: Wikipedia

“Villa Hoge Boekel” nabij Enschede, waar de groep uiteindelijk te werk wordt gesteld.

Foto: Wikipedia

N° 59

In het jaar **NEGENTIENHONDERD** een en *twintig*
den *twaaalfden* der maand *November* verscheen voor
ons, Ambtenaar van den burgerlijken stand der gemeente *Soerendonk*
Theodorus Aarts
oud *zeven en veertig* jaren, van beroep *mitselaar*
wonende *te Soerendonk* die verklaarde, dat op den
tienden der maand *November* dezes jaars,
des *namiddags* ten *elf* ure, binnen deze gemeente in het huis
wijk *A* nummer *vijf en twintig* is geboren
een kind van het *manneljk* geslacht, uit *zijne echtgenote*
Anna Catharina Schoemans
welk kind zal genaamd worden: *Dionysius*
Deze verklaring is geschied in tegenwoordigheid van *Marinus*
Bessantvoort, oud *achten twintig* jaren, van beroep
Gemeentesecretaris, en van *Franciscus*
Boncken, oud *een en veertig* jaren, van beroep
slager, wonende *te Soerendonk*.
Na voorlezing is deze akte door ons onderteeekend.
Th. Aarts
M. Bessantvoort
F. Boncken
J. J. J. J. J.

Geboorteakte Dionysius (Don) Aarts 10 november 1921, Gemeente Soerendonk.

Bron: Regionaal Historisch Centrum Eindhoven